

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Олексій Жильцов

2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ФОТОСПРАВИ, ВІДЕОЗЙОМКИ ТА МОНТАЖУ:
ОСНОВИ ФОТОМИСТЕЦТВА

для студентів

спеціальності 061 Журналістика

освітнього рівня першого (бакалаврського)

освітньої програми 061.00.02 Реклама і зв'язки з громадськістю

Київ – 2025

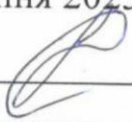
КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Код ЄДРПОУ 45307985
Програма № 2408/25
Начальник відділу моніторингу якості освіти
Григорук
(підпис) (прізвище, ініціали)
«25» 20 25 р.

Розробники: *Ратушний Р.Я.*, старший викладач кафедри журналістики та нових медіа

Викладачі: *Ратушний Р.Я.*, старший викладач кафедри журналістики та нових медіа

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри журналістики та нових медіа

Протокол від 29 серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри Інга ПОГРЕБНЯК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Реклама та зв'язки з громадськістю»

2025 року

Гарант освітньо-професійної програми Маргарита НЕТРЕБА

Робочу програму перевірено

2025 року

Заступник декана Факультету журналістики Роксолана ДЬЯЧЕНКО

Пролонговано:

на 20___/20___ н.р. (_____), “___” 20___ р., протокол №____
на 20___/20___ н.р. (_____), “___” 20___ р., протокол №____
на 20___/20___ н.р. (_____), “___” 20___ р., протокол №____
на 20___/20___ н.р. (_____), “___” 20___ р., протокол №____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
Основи фотомистецтва		
	Денна	Заочна
Вид дисципліни	обов’язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Курс	2	
Семестр	3	
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, в тому числі	60	
Аудиторні	28	
модульний контроль	4	
самостійна робота	28	
форма семестрового контролю	залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча навчальна програма з дисципліни « Основи фотосправи, відеозйомки і монтажу: основи фотомистецтва» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою журналістики та нових медіа на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для цієї спеціальності денної форми навчання. Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання.

Представлений курс присвячений вивченню теоретичних та практичних засад фотожурналістики як специфічної прикладної дисципліни у медіа системі, візуально-графічній культурі та мистецтві в цілому. В рамках курсу вивчається історія становлення фотографічної справи, її еволюцію з царини мистецтва у журналістику, сучасні процеси масової комунікації. Розглядаються основні жанри фотографування, технічні прийоми їх виконання, в т.ч. на етапах підготовки до зйомки та постобробки отриманих зображень. Під час опанування дисципліни студентам пропонується на практиці випробувати здобуті теоретичні знання, напрацювати професійні навички та вміння, які необхідні фотокореспонденту, фотографу, фотохудожнику під час повсякденної фахової діяльності. Також приділяється увага взаємодії фотографії з іншими формами інформації та видами медіа, що використовуються у сучасних масових комунікаціях.

Метою навчального курсу «Фотожурналістика» є формування у студента системи знань про фотожурналістику та вироблення практичних вмінь та навичок роботи як фотокореспондента.

Завдання курсу:

- інтеграції міждисциплінарних знань студентів щодо візуальної інформації;
- визначення ролі фотографії у журналістиці та візуальній культурі;
- напрацювання знань та вмінь необхідних для фотографування, подальшої роботи з фотографією у професійній діяльності;
- вивчення жанрової специфіки фотографії, її створення та поширення, використання у масово-комунікаційних процесах;
- вивчення розмаїття засобів та прийомів фотографування;
- формування навичок проектної роботи у візуальній культурі.

Дисципліна передбачає розвиток

загальних компетентностей:

- **ЗК 2** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
- **ЗК 6** Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

- **ЗК 10** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя
- **ЗК 11** Здатність спілкуватися державною мовою

спеціальних компетентностей:

- **СК 3** Здатність створювати медійний, рекламний та PR-продукт для вирішення завдань внутрішньої та зовнішньої комунікації.
- **СК 5** Здатність ефективно просувати створений медійний, рекламний та PR-продукт.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Навчання за дисципліною спрямоване на отримання таких *програмних результатів за ОПП 061.00.02 «Реклама і зв'язки з громадськістю», освітнього рівня першого «бакалаврського»:*

Програмні результати вивчення дисципліни:

РН 2 Застосовувати знання зі сфери реклами та зв'язків з громадськістю для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції

РН 6 Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків

РН 10 Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних культурних цінностей і досягнень

РН 11 Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою

РН 15 Створювати грамотний медійний, рекламний та PR-продукт з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення

РНУ 18 Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва

Під час семінарських занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти **набувають відповідні вміння та навички.**

Вимоги до знань студентів.

Студент повинен знати:

- Що таке візуальна культура та візуальна комунікація.
- Що таке фотографія.
- Які формувалася сучасна фотографія.
- Що пов'язує фотографію та журналістику.
- Які є основні жанри фотографії.
- Засоби та технології фотографування.
- Відмінності між друкованим фото та цифровим.
- Відмінності між фотожурналістикою та фотомистецтвом.
- Основні українські та зарубіжні фотоконкурси.

Вимоги до умінь і навичок студентів.

Студент повинен вміти:

- Фотографувати власноруч.
- Робити різні за жанрами фотографії.
- Вміти фантазувати з жанровими та композиційним ознаками.
- Вміти здійснювати постобробку фото.
- Працювати у проектній діяльності пов'язаній з візуальною культурою.
- Вміти працювати командно та індивідуально.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Ус ьо го	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторні				Са мо сті йн а
		Ле кц ії	Се мі на ри	Пр ак ти чн і	М од ул ьні	
Змістовий модуль I. Зйомка камерою мобільного телефона і цифровим фотоапаратом. Камера: основні елементи управління						
Тема 1. Камера: основні елементи управління	18	2		6		10
Модульний контроль №1	2				2	
Разом	20	2		6	2	10
Змістовий модуль II. Головні відмінності у зйомці фотоапаратом і камерою мобільного телефону						
Тема 2. Діафрагма і глибина різко зображувального простору (ГРЗП) – основний технічний засіб у творчості фотографа, фотокореспондента.	10	2		4		4
Тема 3. Основні жанри фотозйомки	10	2		4		4
Тема 4. Основні жанри і принципи зйомки	10	2		4		4
Тема 5. Постпродакшн – обробка фотознімків та підготовка їх до публікації у мас медіа. Відмінності у підготовці зображень для друкованих та інтернет видань. Копірайт. Авторське право і як його забезпечити? Зйомка відкритою і скритою камерою – морально-етичні аспекти роботи фотожурналіста. Підготовка фототознімків для участі у фотоконкурсах. Участь у республіканських та міжнародних виставках, салонах та інших спеціалізованих фотоконкурсах.	8			2		6
Модульний контроль №2	2				2	
Разом	40	6		14	2	18
Усього	60	8		20	4	28

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Зйомка камерою мобільного телефона і цифровим фотоапаратом. Камера: основні елементи управління.

Лекція 1. Камера: основні елементи управління

Затвор камери, ісо, діафрагма – складові творчості і технічно грамотного знімка. Технічне забезпечення фотокореспондента. Архівування та обробка фотознімків.

Література: 6, 8, 11.

Практичне заняття 1. Фотокамера. Органи управління. Основні правила роботи з фотоапаратом

Література: 6, 8, 11.

Практичне заняття 2. Діафрагма. ГРЗП – використання цього прийому у фотозйомці

Література: 6, 8, 11.

Практичне заняття 3. RAW, JPEG, TIFF – різні формати файлів і їх використання. Fast Stone Image Viewer – програма для ведення архіву фотографа

Література: 6, 8, 11.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Головні відмінності у зйомці фотоапаратом і камерою мобільного телефону

Лекція 2. Діафрагма і глибина різко зображувального простору (ГРЗП) – основний технічний засіб у творчості фотографа, фотокореспондента

Особливості сучасної фотографії в світі: екстремальні теми, антиестетика, сюрреалістичний гламур. Особливості сучасної фотографії в Україні. Цифрова фотографія проти друкованої продукції. Постановочні фото проти натуралістичної зйомки. Комерціалізація фото. Сучасні фотоконкурси та бієнале. Фотографія в сучасному мистецтві та медіа-арті.

Література: 1, 2, 3, 5, 11, 40.

Практичне заняття 4. Fast Stone Image Viewer робота по конвертації файлів

Література: 1, 2, 3, 5, 11, 40.

Практичне заняття 5. Мобільна фотографія. Зйомка камерою мобільного телефона і обробка знімків Робота з діафрагмою

Література: 1, 2, 3, 5, 11, 40.

Лекція 3. Основні жанри фотозйомки

Основні жанри фотозйомки. Портрет. Пейзаж. Натюрморт. Нью. Макрозйомка, деталізоване фото. Основі засади виготовлення фото у подібних жанрах. Визнані світові майстри цих жанрів. Їх професійні техніки. Репортажне фото. Анімалістичне фото. Модне («фешн») фото. Воєнне фото. Урбаністичне фото. Спортивне фото. Композиція. Робота із світлом на пленері і в студії.

Література: 1, 2, 3, 5, 11, 40.

Практичне заняття 6. Класичні жанри фотографії. Натюрморт

Література: 1, 2, 3, 5, 11, 40.

Практичне заняття 7. Пейзаж. Архітектура. Інтер'єр

Література: 1, 2,3, 5,11, 40.

Лекція 4. Основні жанри та принципи зйомки

Види репортажної зйомки і завдання які стоять перед фоторепортером. Новинна фотографія (прес-фотографія), фоторепортаж, документальна фотографія, вулична фотографія (стріт-фото), фотонарис, авторський проект у фотожурналістиці. Фоторепортаж як головний жанр фотожурналістики. Техніка і метод зйомки у роботі фотожурналіста.

Література: 1, 2,3, 5,11, 40.

Практичне заняття 8. Екстер'єр

Література: 1, 2,3, 5,11, 40.

Практичне заняття 9. Тревел зйомка

Література: 1, 2,3, 5,11, 40.

Практичне заняття 10. Фешн-зйомка (зйомка концертів, показів моди)

Література: 1, 2,3, 5,11, 40.

Практичне заняття 11. Портрет: постановочний, груповий

Література: 1, 2,3, 5,11, 40.

Практичне заняття 12. Фотозйомка на пленері при натуральному освітленні

Література: 1, 2,3, 5,11, 40.

Практичне заняття 13. Робота в студії із додатковим освітленням (імпульсне та постійне). Робота із спалахом на фотокамері

Література: 1, 2, 3, 5, 11, 40.

Практичне заняття 14. Ракурс – точка зйомки. Як правильно їх вибрати? Основи композиції і їх застосування при зйомці фоторепортажу. Відбір і підготовка фотознімків до друку або ж використання світлин у інтернет просторі. Юридичні та правові аспекти в роботі фотожурналіста. Робота з копірайтом (авторське право)

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	М 1		М 2	
		кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	3	3
Відвідування практичних занять	1	3	3	7	7
Робота на практичному занятті	10	3	30	7	70
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	5	25
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом:			64		130
Максимальна кількість балів	194				
Розрахунок коефіцієнта	$194 : 100 = 1,94$				

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Змістовий модуль I

Тема 1. Відзняти серію кадрів з різними значеннями діафрагми для розуміння як на практиці працює глибина різкозображувального простору.

Змістовий модуль II

Тема 2. Відзняти серію кадрів із різними значеннями діафрагми, витримки, ISO, щоб зрозуміти як правильно отримувати технічно грамотні знімки.

Тема 3. Впорядкувати за допомогою програми Fast Stone Image Viewer або ж подібної свої фотоархів.

Тема 4-5. Відзняти групу людей, правильно побудувати кадр (ріст учасників зйомки, одяг як кольорові плями, настрій).

Тема 6. Ознайомитися з нормативними документами з цього питання і зокрема – «Закон про авторське право і суміжні права» (1994).

Критерії оцінювання самостійної роботи

Кожна самостійна робота оцінюється у 5 балів. Максимальне розкриття питання та виконання практичних завдань гарантує студентові отримання високої оцінки, що

пізніше буде врахована у загальний рейтинг під час складання навчальної дисципліни на сесії.

Критерії оцінювання відповіді:

- відповідність змісту;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- доказовість і логічність викладу;
- термінологічна коректність;
- здатність до обґрунтування висновків;
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

6.3. Форма проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Контрольна модульна робота проводиться у формі тестування на платформі електронного курсу.

Контрольні тести містять двадцять п'ять тестових завдань різних за формою і типом складності.

Критерії оцінювання:

За кожен правильну відповідь - 1 б.

- знання теоретичного матеріалу;
- ґрунтовна обізнаність із працями медіадослідників;
- термінологічна коректність;
- здатність до обґрунтування висновків.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Основи фотосправи, відеозйомки і монтажу: Основи фотомистецтва» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип коопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально–методичної карти, де зазначено види контролю й принципи їх оцінювання. Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, складання модульних контрольних робіт та інших видів контролю.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;

- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

Шкала оцінювання

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

Модулі	Змістовий модуль I							
Кількість балів за модуль	64 бали							
Теми лекцій	Камера: основні елементи управління – 1б.							
Теми практичних занять	Фотокамера. Органи управління. Основні правила роботи з фотоапаратом – 10 + 1б.	Діафрагма. ГРЗП – використання цього прийому у фотозйомці – 10 + 1б.			RAW, JPEG, TIFF – різні формати файлів і їх використання Fast Stone Image Viewer – програма для ведення архіву фотографа – 10 + 1б.			–
Самостійна робота	5 б.							
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)							
Кількість балів за модуль	Змістовий модуль II 130 балів							
Теми лекцій	Діафрагма і глибина різко зображувального простору (ГРЗП) – основний технічний засіб у творчості фотографа, фотокореспондента – 1 б.			Основні жанри фотозйомки – 1 б.			Основні жанри та принципи зйомки – 1 б.	
Теми практичних занять	Fast Stone Image Viewer робота по конвертації файлів – 10 б.+1 б.	Мобільна фотографія – 10 + 1б.	Зйомка камерою мобільного телефона і обробка знімків – 10 + 1б.	Порівняння результатів зйомки фотокамерою і мобільним телефоном – 10 + 1б.	Класичні жанри фотографії – 10 +	Тревелзйомка – 10 + 1б. Портрет: постановочний, груповий – 10 + 1б.	Фотозйомка на пленері при натуральному освітленні – 10 + 1б	
Самостійна робота	25 б.							
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)							
Підсумковий контроль	залік							

8. Рекомендована література та джерела

Основна література:

1. Журналістський фах: Фотожурналістика: Методичні рекомендації / Київ. нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка / Укл. В.В. Гридчина. – К.: Інститут журналістики, 2012. – 60 с.
2. Трачун О. Історія української фотографії. – К., 2014. – 255 с.
3. Трачун А. Фотографія в Україні. – Х., 2010. – 212 с.
4. Михайлин І.Л. Основи журналістики: підручник [для студ. вищ. навч. закл.] - 5-те вид., переробл. та доп. - К. : Центр учбової л-ри, 2011. - 494 с.
5. Потятиник Б. Інтернет-журналістика. – Львів., 2010. – 246 с.
6. Гід журналіста / упоряд. Лазарева А. – К., 1999. – 96 с.
7. Різун В. Теорія масової комунікації. – К.: ВПЦ Київський університет, 2008. – 180 с.
8. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості / В.Й. Здоровега: Підручник. – Львів: ПАІС, 2008. – 270 с.
9. Законодавство України: Про пресу України: Інформація і свобода слова. – К.: Молодь, 1997.

Додаткова література:

10. Digital cultures. Understanding new media / [edit. by G. Creeber, R. Martin]. – Maidenhead, Berkshire: Open University Press, 2009. – 205 p.
11. Frost C. Media Ethics and Self-regulation. — Harlow, 2000. – 112 с.
12. Moores S. Thinking about Media and Communications. — L.; N. Y., 2005. – 110 с.
13. Stevenson N. Understanding Media Cultures: Social Theory and Mass Communication. — 2nd ed. — L., 2009. – 120 с.
14. Алфьорова З. Екранна форма новітньої доби в контексті мультимедійності / З. Алфьорова // Культура України. — Харків: Вид-во ХДАК, 2014. — Вип. 47. — С. 156-162
15. Арквілла Д., Ронфельдт Д. Мережі і мережеві війни. – К., 2005. – 350 с.
16. Дайсон Е. Життя за добу Інтернету. Release 2.1. – К., 2002. – 343 с.
17. Дмитровський З.Є. Телевізійна журналістика. – Львів., 2009. – 224 с.
18. Еллюль Ж. Техніка або виклик століття / Сучасна зарубіжна соціальна філософія : хрестоматія / Ж. Еллюль. – К.: Либідь, 1996. – С. 25 – 57.
19. Журналістика та медіа: довідник // За ред. Вайшенберга З., Кляйнштойберга Г. та ін. – К., 2011. – 529 с.
20. Катрікала В. Медіа-арт. На шляху до нового визначення мистецтва в столітті технологій [Електроний ресурс] / В. Катрікала . — 2015. — Режим доступу: <http://www.academia.edu/11185472/Media> Назва з екрану.
21. Кук С. Коротка історія роботи з мистецтвом нових медіа / С. Кук . — Берлін: Зелена скриня, 2010. — 232 с.
22. Культура: довідник-словник [Електроний ресурс]. — 2015. — Режим доступу: http://www.artap.ru/cult/v_art.htm. — Назва з екрана.

23. Леві-Строс К. Структурна антропологія. – К.: “Основи”, 1977.
24. Ліщинська О. Медіа-арт в українському візуальному мистецтві: філософсько–естетичні ідеї та вияви / О. Ліщинська // Гілея: науковий вісник. Київ: Вид-во «Гілея», 2013. — № 78. — С. 256-259.
25. Мак-Комбс М. Встановлення пріоритетів: масмедії та громадська думка / М. Мак-Комбс; [пер. з англ.]. - К.: К.І.С., 2007. - 256 с.
26. Олег Оленєв. Нет-арт // Цифрові технології українського медіа-мистецтва. С.200-204
27. Павлюк Л. С. Знак, символ, міф у масовій комунікації / Л. С. Павлюк. – Львів: ПАІС, 2006. – 120 с.
28. Павлюк Л. С. Риторика, ідеологія, персуазивна комунікації / Л. С. Павлюк. – Львів: ПАІС, 2007. – 168 с.
29. Сніжко А. С. Методика структурного аналізу політичного плакату (на прикладі матеріалів німецької пропаганди 1941-1944 рр.) / А. С. Сніжко // Політологічний вісник. – 2010. – № 47. - С. 275-284.
30. Сучасні технології та засоби маніпулювання свідомістю, ведення інформаційних війн і спеціальних інформаційних операцій / [Петрик В. М., Штоквиш О. А., Кальниш В. В. та ін.] – К.: Росава, 2006. – 208 с.

Інтернет-джерела:

1. www.nsju.org.ua
2. www.profspilka.org.ua
3. www.telekritika.kiev.ua
4. www.mediakrytyka.info
5. www.rada.gov.ua.
6. www.ombudsman.kiev.ua
7. www.stc.gov.ua
8. www.niss.gov.ua
9. www.civicua.org
10. www.cure.org.ua
11. www.aidsalliance.kiev.ua
12. www.lgvs.org.ua
13. www.un.kiev.ua
14. www.kmu.gov.ua
15. www.me.gov.ua
16. www.minagro.kiev.ua
17. www.minfin.gov.ua
18. www.rada.kiev.ua
19. www.dkrp.gov.ua
20. www.ukrstat.gov.ua
21. www.amc.gov.ua
22. www.spfu.gov.ua
23. www.istock.com.ua

24. www.ir.org.ua
25. www.uceps.com.ua
26. www.korrespondent.net
27. www.ufs.kiev.ua
28. www.uts.net.ua
29. liga.net